

Voortgangsrapportage vo-ho
Stand van zaken 2020-2021
15/2/2021

Samenwerkingsverband vo-ho

Programmaleiders: Carla Spek, Ellis Wertenbroek

Samenvatting	Toelichting	
Stand van zaken doelstellingen (zie PvA 2020-2021)	Keuze: 	De vo-scan is bij de schoolbezoeken geïntroduceerd en zoveel mogelijk ingevuld. Met het merendeel van de scholen die betrokken zijn bij het samenwerkingsverband vo-ho, zijn gesprekken gevoerd. De meeste hebben ambities geformuleerd ten aanzien van de zes aansluitingsthema's (visie aansluiting vervolgonderwijs, LOB, Ho-vaardigheden, vakinhoudelijke aansluiting Nederlands, economie en wiskunde). Het verbeteren van de communicatie heeft de aandacht. Via de LinkedIn-groep van het samenwerkingsverband wordt het netwerk wekelijks geïnformeerd over actuele aansluitingsthema's. Maandelijks worden artikelen 'Docent/student aan het woord' gedeeld met voorbeelden van initiatieven voor het verbeteren van aansluiting vo-ho. De schoolleiders-/managersbijeenkomst in september en de werkconferentie in oktober hebben online plaatsgevonden. Tijdens de bijeenkomst in september heeft een aantal bestuurders van de stuurgroep ambities uitgesproken met betrekking tot aansluiting vo-ho, in de werkconferentie van oktober werd een podium gegeven aan de nieuwe lichterjarige studenten om hun ervaringen in de overstap van vo-ho te laten horen en konden de deelnemers kennismaken met het Pre Academic Programme van de Erasmus Universiteit Rotterdam.
Belemmeringen	Het onderwijs staat momenteel onder grote druk, hierdoor kan het zijn dat sommige activiteiten minder snel worden gerealiseerd of moeten worden uitgesteld.	
Wat heb je nodig?	Steun van de leden van stuurgroep om aansluiting vo-ho hoog op de interne agenda's te houden. Gezien de actuele situatie door corona nog belangrijker dan ooit.	
Highlight(s)	De online werkconferentie van oktober jl. is ondanks de onwennigheid met de techniek over het algemeen goed ontvangen.	

Werkgroep Doorstroomcijfers

Werkgroepcoördinatoren: Emiel Akkermans, Jorian Waleson

Samenvatting	Toelichting	
Stand van zaken doelstellingen (zie PvA 2020-2021)	Keuze: 	De doorstroommonitor is ge-update met de gegevens van studiejaar 2019-2020 van Hogeschool Inholland, Thomas More Hogeschool en Hogeschool Rotterdam. Via een factsheet hbo worden de gegevens gepubliceerd. De gegevens van de Erasmus Universiteit Rotterdam worden vanwege technische redenen niet opgenomen en worden met een factsheet wo gepubliceerd op de website. Het onderzoek door studenten van de Master Management en Innovatie (MMI) is afgerond. Het gepresenteerde tussentijdse resultaat geeft vernieuwde inzichten in de doelen van het samenwerkingsverband vo-ho. In maart 2021 wordt het onderzoeksrapport opgeleverd. De werkgroep volgt de ontwikkelingen van de Vereniging Hogescholen rondom het ontsluiten van doorstroomgegevens met betrekking tot

	<p>het verkennen van een alternatief voor de doorstroommonitor. De programmaleiders bespreken de doorstroommonitor jaarlijks met de bestuurders en beleidsmedewerkers van de scholenkoepels. Bij CVO zal aansluiting en succes in het vervolgonderwijs worden geagendeerd in de P&C-cyclus. Dat betekent dat scholen dit moeten gaan aangeven in hun jaarplannen. Een bijeenkomst met CVO-scholen over aansluiting en studiesucces wordt verplaatst naar het najaar.</p>
Belemmeringen	<p>De huidige dataset is erg generiek. Om meer diepgang te kunnen krijgen is er een uitgebreidere set data/analyse nodig of een ander type vraagstelling. Er wordt in kwartaal 1 of 2 een werksessie georganiseerd met onderzoekers en afvaardiging van participerende vo-scholen (cvb, directie, beleidsmedewerkers) rondom onderzoek van de huidige interventies van het samenwerkingsverband en de mogelijke nieuwe interventies.</p>
Wat heb je nodig?	<p>Participatie vanuit HR in de werkgroep. Hulp van het programmateam bij de organisatie van een werksessie met onderzoekers en afvaardiging vo-scholen rondom interventies samenwerkingsverband. Programmaleiders bespreken de doorstroommonitor in de gesprekken met bestuurders en beleidsmedewerkers.</p>
Highlight(s)	<p>De doorstroommonitor met gegevens van studiejaar 2019-2020 en fact-sheet hbo zijn beschikbaar.</p>

Werkgroep LOB

Werkgroepcoördinatoren: Rowan Huijgen, Renske Krijger

Samenvatting	Toelichting	
Stand van zaken doelstellingen (zie PvA 2020-2021)	Keuze: 	<p>De werkgroep LOB loopt op schema wat betreft de beoogde doelen. De mentortraining 'studeren in het ho' in oktober was een succes met meer dan 100 deelnemers en op verzoek van de aanwezigen is er een lessenserie 'studeren in het ho' voor de leerlingen ontwikkeld. Deze is voor de kerst verzonden en enthousiast ontvangen. Op deze manier kunnen de mentoren concreet aan de slag in de klas met de aangeleerde kennis. Na overleg met de juridische afdeling van Hogeschool Rotterdam is gebleken dat een gegevensuitwisselingsovereenkomst met de betrokken vo-scholen voor het LOB-cv niet nodig is, omdat de gegevens eigendom van de leerling zijn en niet met de school gedeeld worden door ons.</p>
Belemmeringen	<p>Mogelijk wordt de mentortraining 'Coachende vaardigheden' in het loopbaangesprek' verschoven naar september als gevolg van de huidige situatie rondom Covid-19 en het gespreide eindexamenprogramma in het vo.</p>	
Wat heb je nodig?	<p>Voor de mentortraining 'Coachende vaardigheden in het loopbaangesprek' hebben de verschillende partijen (Gemeente Rotterdam, Bridge, LOB expertisepunt, Samenwerkingsverband vo-ho en mogelijk Kansrijk doorstromen) een budget bijeen gebracht (tot nu toe 18.000 euro). Uitgezocht wordt welke partij als penvoerder kan optreden.</p>	
Highlight(s)	<p>De inzet van en samenwerking tussen de leden van de werkgroep, de samenwerking met externe partijen voor de mentortraining 'coachende vaardigheden in het LOB-gesprek', de mentortraining 'studeren in het ho', de lessenserie 'studeren in het ho', de samenwerking met de Haagse regio betreffende het uitrollen van LOB-cv en de steun van Rob Elgerhuizen (LMC).</p>	

Werkgroep Ho-vaardigheden

Werkgroepcoördinatoren: Rowan Huijgen, Adrie Oosterom, Herma Verbeij

Samenvatting	Toelichting	
Doelstellingen (zie PvA 2020-2021)	Keuze: 😊	<p>Door de Coronacrisis is de focus zowel binnen vo als ho de afgelopen maanden voor een groot deel op het onderwijs gelegd. Toch blijft de behoefte onverminderd om vaardigheden binnen het vo-onderwijs een plek te geven en verder uit te bouwen. Vanuit het vo wordt onderkend dat vaardigheden niet alleen in praktijkvakken of het PWS een plaats hebben, maar ook in de reguliere vakken een plaats verdienen. De verbinding met de werkgroep PWS is een samenwerking die al vruchten afwerpt, doordat specifieke vaardigheden als samenwerken en onderzoek hierin al een belangrijke plaats hebben. De onderbouwing vanuit de literatuur voor de vaardigheden is zo goed als afgerond en vastgelegd. Deze onderbouwing wordt verder verwerkt in het vaardighedenraamwerk vo-ho. Vanuit dit raamwerk wordt weer de vaardighedenleerlijn ontwikkeld. We streven ernaar een vaardighedenleerlijn te ontwikkelen vanaf klas 1 tot en met klas 5 en 6 van het vo. Binnen het leernetwerk is bij het vo (zowel havo als vwo) grote behoefte aan concrete en direct inzetbare instrumenten om vaardigheden vorm te geven in het onderwijs.</p>
Belemmeringen	<p>De vormgeving van de Inspiratiebundel vraagt tijd en expertise. In deze inspiratiebundel moeten naast inspirerende voorbeelden (good practises) ook direct inzetbare instrumenten met beoordeling verwerkt worden, op een overzichtelijke wijze (praatplaat/infographics).</p>	
Wat heb je nodig?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Studenten (bijvoorbeeld Creative Business) die meedenken/schrijven aan de inspiratiebundel; 2. Vo-scholen die hun voorbeelden willen delen; 3. Vo-scholen die als pilot willen fungeren voor de implementatie van het vaardighedenraamwerk/doorlopende vaardighedenlijn. Het zal een document worden dat toegankelijk is voor zowel vo als ho en we streven naar een digitale interactieve vorm. 4. Er is behoefte aan ondersteuning bij het ontwikkelen van de vaardighedenleerlijn vanuit het raamwerk. Hiervoor willen we graag de expertise van de samensteller van het raamwerk blijven inzetten. 	
Highlight(s)	<ol style="list-style-type: none"> 1. De inspiratietour (pre-Corona) werd door de deelnemende instellingen/scholen als heel boeiend en inspirerend ervaren. Men zou dit graag post-Corona graag weer zien. 2. Een aantal vo-scholen wil graag op korte termijn werkbaar instrumenten waar men direct mee aan de gang kan. 3. Verschillende ho-instellingen willen met elkaar een niveaubeschrijving maken van het verwachte niveau van de startende student. 	

Werkgroep Ho-vaardigheden/PWS

Werkgroepcoördinatoren: Rowan Huijgen, Ellis Wertenbroek

Samenvatting	Toelichting	
Doelstellingen (zie PvA 2020-2021)	Keuze: 	De werkgroep werkt volgens planning. Voor draagvlak en input met betrekking tot inhoud en vorm van de leerlingen- en docentenhandleiding PWS is er in december een vragenlijst onder docenten en leerlingen van vo-scholen uitgezet en zijn docenten en studenten uit het ho bevestigd. Na een analyse van de resultaten is de werkgroep vanaf januari gestart met invulling te geven aan de producten. Daarbij zijn de vorig jaar ontwikkelde docentenhandleiding PWS, de leerlingenhandleidingen van de EUR en de scholen die participeren in de werkgroep richtinggevend. Verbinding met het vaardighedenraamwerk en de doorlopende leerlijn vaardigheden is noodzakelijk en daarom wordt er nauw samengewerkt met de werkgroep Ho-vaardigheden. Rond de zomervakantie zullen de handleidingen klaar zijn en heeft er een pilot plaatsgevonden waarbij ho-studenten en vo-leerlingen voor begeleiding van het profielwerkstuk aan elkaar worden gekoppeld.
Belemmeringen	De vormgeving van de leerlingenhandleiding is nog niet geheel duidelijk en kan meer tijd kosten dan gedacht.	
Wat heb je nodig?	1. Promotie van de Docentenhandleiding PWS en rond de zomervakantie van de Leerlingenhandleiding binnen het vo en ho. 2. Scholen en opleidingen die mee willen doen aan de pilot voor de zomervakantie.	
Highlight(s)	1. Positieve reacties n.a.v. publicatie Docentenhandleiding PWS havo, die vorig jaar rond de zomervakantie is uitgekomen. 2. De goede samenwerking tussen de EUR en het hbo in de werkgroep Ho-vaardigheden/PWS en die met de werkgroep Ho-vaardigheden. 3. Het onderzoek onder vo- en hbo-docenten en –studenten/-leerlingen levert een meerwaarde op voor invulling Leerlingen- en Docentenhandleiding PWS en maakt het belang nog eens duidelijk van een doorlopende leerlijn (onderzoeks)vaardigheden. 4. Vo-scholen en hbo-opleidingen willen steeds meer betrokken worden bij het formuleren en beoordelen van niveau 4 (eindniveau havo/mbo en startniveau hbo) voor (onderzoeks)vaardigheden.	

Werkgroep economie

Werkgroepcoördinatoren: Mariska Oudwater, Danny Weeda

Samenvatting	Toelichting (max. 150 woorden per regel) → algemeen en in verhaalvorm	
Stand van zaken doelstellingen (zie PvA 2020-2021)		Doel 1: De mailing met de ambities en adviezen voor het stimuleren van de keuze voor BE is verzonden naar de belanghebbenden binnen de vo-scholen van het samenwerkingsverband. De vragenlijst om een beeld te krijgen van o.a. de mate waarin het vak BE wordt aangeboden is door +/- 42 scholen ingevuld. Hieruit blijkt dat er 3 scholen zijn die BE niet aanbieden. Dat aantal is gelukkig beperkt. We gaan dus vooral inzetten op: 1. Voorlichting over het belang van BE tijdens de profielkeuze. 2. Een goede kennismaking met BE tijdens het vak economie in havo 3. Vanaf begin februari willen we hierover in gesprek met de directeuren onderwijs om te kijken of we kunnen ondersteunen/adviseren. Doel 2: In december zijn ook de economische Ad-opleidingen geïnformeerd over het onderzoeksaanbod vakinhoudelijke aansluiting economie. Emiel Akkermans (Hogeschool Inholland) stemt met docent en

	<p>wergroep lid Joyce Frentzen af hoe ze de opleiding Business Studies Inholland toch kunnen overtuigen van het belang van het onderzoek.</p> <p>Doel 3: Er is een eerste opzet gemaakt voor een enquête om inzicht te krijgen in de belemmerende factoren voor deelname aan de Rotterdamse Business case.</p>
Belemmeringen	<p>1. Door corona/online onderwijs ligt de prioriteit (waarschijnlijk) niet bij ons advies: informatie over het belang van BE opnemen in de voorlichtingsstructuur rondom de profielkeuze en havo 3-leerlingen gedegen laten kennis maken met BE.</p> <p>2. Nu de offerte van het onderzoeksaanbod (van Nextschool) 2 jaar oud is, hebben de analisten de prijs per opleiding verhoogd van 1.000 naar 1.500 euro. Een andere belemmering is dat opleidingen vaak denken dat deelname aan het onderzoek hen veel tijd/inzet kost. Dit is niet zo. Aanleveren van de studiehandleidingen van jaar 1 is alles wat ze moeten doen.</p> <p>3. Het onlineonderwijs is een extra belemmerende factor voor de RBC. Het vermoeden is dat er weinig tot geen vo-scholen zullen deelnemen dit jaar.</p>
Wat heb je nodig?	<p>1. Bestuurders/algemeen directeurs van vo-scholen die het stimuleren van de keuze voor BE bespreken met de directeurs onderwijs. Daarnaast zou het helpen om terug te horen van bestuurders/directeurs hoe onze ambitie/adviezen binnen de scholen zijn ontvangen.</p> <p>2. Bestuurders/directeurs van het hbo deelname aan het onderzoek 'vakinhoudelijke aansluiting economie' dringend adviseren.</p> <p>3. Medewerking vo-scholen: deelnemen aan de enquête.</p>
Highlight(s)	<p>1. Belangstelling van o.a. NVS-NVL en SAC (sectoraal adviescollege economie van de Vereniging Hogescholen). NVS-NVL wil waarschijnlijk een artikel in hun tijdschrift plaatsen om decanen over het belang van BE te informeren. SAC wil uitval/switch meenemen in de verkenning van de sector economie.</p> <p>2. Economische Ad-opleidingen hebben enthousiast gereageerd op aanbod onderzoek vakinhoudelijke aansluiting.</p>

Werkgroep Wiskunde

Werkgroepcoördinator: Marion Schiffers

Samenvatting	Toelichting	
<p>Stand van zaken doelstellingen (zie PVA 2020-2021)</p>	<p>Keuze:</p> <p></p>	<p>De doelstellingen zijn deels behaald. In oktober is tijdens de werkconferentie kennis gedeeld over het gebruik van online onderwijsmethoden voor wiskunde. In november is een presentatie gegeven tijdens een LICA (Landelijk Informatiecentrum Aansluiting vo-hbo) bijeenkomst en is er input geleverd voor de vo-scan. Er is een update gemaakt van de publicatie "Wiskunde in technische hbo-opleidingen" voor studiejaar 2021-2022 en deze is verspreid. Verder zijn op verzoek van vo-docenten vragen met betrekking tot wiskunde door leden van de werkgroep opgepakt en is medewerking verleend aan het verspreiden van een enquête (SLO en Nederlandse Vereniging van Wiskundeleraars) in het hbo over de vakkenstructuur wiskunde en wenselijkheid daar veranderingen in aan te gaan brengen. De inventarisatie van opleidingen en scholen die actief gebruik maken van digitale toetsing en lesmateriaal en het interviewen van leerlingen over het gebruik hiervan, zijn nog niet ter hand genomen.</p>

Belemmeringen	Op dit moment gaan we vooral in op vragen die ons bereiken om leden van de werkgroep niet teveel te belasten door de druk die er momenteel toch al op hen ligt. Hopelijk kunnen we in het komende half jaar weer wat pro-actiever vervolgstappen zetten.
Wat heb je nodig?	Geen heel specifieke zaken behalve hernieuwde ruimte bij werkgroep/docenten vo-ho en input van hen over de wenselijke prioriteiten voor de komende periode. Daar doen we navraag naar. Datzelfde geldt voor het nagaan of en op welke manier de publicatie wiskunde in het vo wordt benut en welke feedback zij daarop hebben. Daarbij is ook de informatie uit de vo-scan van belang voor het uitzetten van vervolgstappen.
Highlight(s)	De belangstelling voor de publicatie wiskunde en de onderlinge kennisdeling vo-ho met betrekking tot de wiskundevakken en -structuur. Ook lijkt de werkgroep steeds beter gevonden te worden als aanspreekpunt voor vragen uit het onderwijs (lokaal/regionaal en landelijk).

Werkgroep Taalontwikkelen lesgeven

Werkgroepcoördinator: Carla Spek

Samenvatting	Toelichting	
Stand van zaken doelstellingen (zie PvA 2020-2021)	Keuze: 	De leden van de werkgroep Taalontwikkelen lesgeven (TOL) geven aan dat momenteel de aandacht voor TOL binnen de scholen afgenomen is en dat de focus vooral op het primaire proces ligt. TOL wordt zoveel mogelijk onder de aandacht gebracht waar ruimte gevoeld wordt. De HR-vakgroep TOL heeft een online variant gemaakt van de workshop Taalontwikkelen lesgeven. Deze workshop is inmiddels door docenten van Zadkine gevolgd. De online workshop is onder de aandacht gebracht bij de koepels. Bij de LMC-academie heeft dit tot een concreet aanbod geleid voor een workshop in juni. Voor de TOL-zine 2.0 wordt zowel door de werkgroep TOL als door de HR-vakgroep TOL en Werkplaats Taal nieuw materiaal verzameld en wordt onderzocht hoe TOL gestimuleerd kan worden.
Belemmeringen	Professionalisering TOL heeft op dit moment minder prioriteit binnen zowel het vo als hbo.	
Wat heb je nodig?	Voorbeelden rondom taalontwikkelen lesgeven die als aanjager kunnen dienen. Meer vo-scholen die willen participeren in de werkgroep.	
Highlight(s)	Enthousiaste werkgroepleden van vier scholen die zich willen inzetten om taalontwikkelen lesgeven zowel binnen de eigen school als er buiten te promoten.	